

ԱՐԴՅՈՅՑԱՐՄԱՆ ՃԱՎԱՅՐԸ

საქართველოს მინისტრი დემოკრატიული პარტიის მენეჯერი

წელიწადი მესამე. №10
ნოემბერი, 1934 წ. პარიზი.
რედაქტორი: სპ. კელია

La Sentinelle de Géorgie

ORGANE DU PARTI NATIONAL-DEMOCRATE GEORGIEN

Directeur: St KEDIA

3e Année. — No 10. — Octobre 1934.
Redaction et Administration
13, rue Pascal, 13 — Paris 5^e

β Θ 3 β α π σ 6 5 8 2 3

ქართული ლეგაცია დაიხურა შარშან, 1933 წ. ივნისის ბოლოში. მას აქეთ გაიარა უკვე წელიწადზე მეტმა ღრმომ და ჩვენ ვერ შეგვიდგენია საბჭო, — დაწერებულება, რომელიც ნაგულისხმევია თვით საფრანგეთის მთავრობის მიერ და რომელსაც ლეგაციის დახურვისათანავე უნდა ეკისრო ქართველი ემიგრაციისათვის იურიდიული მდგომარეობის მოპოება. დღეს ქართველი ემიგრაცია წარმოადგენს უპატრონობ მასსას, მას არა ჰყავს კანონიერი დამცველი, და არ გააჩნია კანონიერი წარმომარგენლობა.

ასეთი მარცხი არ მოსკვლიათ არც სომხებს, და არც რუსებს. მოვლენათა გათვალისწინებით, ღი-ნჯად და დალაგებულად, მათ შექვემნებს თავის დროზე თავ-თავიანთი საბჭო თუ კომიტეტი და შეუდგენ ლტოლვილთა მოვლასა და პატრიონობას. კერძოდ, რუსის ემიგრაციამ თავისი კომიტეტი შეადგინა ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც არსებობდა ძეგლი რუსეთის საელჩო, და იცნო თუ არა საფრანგეთმა საბჭოთა მთავრობა, აამოქმედა გაუქმებული საელჩოს მაგივრად.

გაუკეთებული ასელისა აგევორდ. უნდა აღინიშნოს, რომ მათი ასეთი ბრძნული მოქმედების შედეგიც დიდია. დღეს რუსისა და სომხის ემიგრაციას მოპოებული აქვთ იურიდიული სტატუტი და მათი ოფისები მოქმედებენ, როგორც კანონიერი და ოფიციალური დაწესებულებანი. მათ მიერ გაცემულ საბუთებას მინიჭებული აქვთ იურიდიული დოკუმენტის უფლება. როგორ არის ის სამი მიზანი?

ოოკონ არის ეს საქართველოში? ჯერ კიდევ ლეგაციის დასურველი 1932 წ. შემოდგომა-ზამთარში, ჩვენ ელჩს ბ-ნ აკაკი ჩხერიძეს და მისაგან ჩვენი ყოფილი მთავრობის წევრებს პეტრე პეტროვიჩის მიღებული საფრანგეთის მთავრობისაგან ცნობა, რომ მალე საქართველოს წარმომადგენლობის მდგომარეობა შეიცვლებოდა და ლეგაცია გაუქმდებოდა. მაშაადმე, მათ პეტროვი საკუთრივ და მისა ასეთი უნდა, რომ გადაედგათ ჯეროვანი ნაბიჯები, რათა არ ჩაიგრძნილიყავთ იმ მძიმე მდგომარეობაში, რომელსაც დღესაც განვიცით. სამწუხაოდ, ჩვენ არაფერი ვიცით იმის შესახებ, რომ ვინმე იმათვანს, ვინც ეპატრონება ქართულ საქმეს, გადაედგას რაიმე პრაქტიკული ნაბიჯი ქართველი ემიგრაციის წარმომადგენელი და მისი იურიდიული მდგომარე-

ახალი გამარჯვება

8 3 5 3 8 1 6 8 1 6 0 8 0

„უსრიცხვილოს თუ არ არცხვენ,
ბაძიოთ მორცხვიც გაურცხვდების“.

ამა წლის პირველ ივლისს ქართულმა ასოცია-
კიამ მოიწონა თავისი ლტოლვილთა საბჭოს კო-
ნისის მოხსენება და დამტკიცა მის მიერ დამუ-
შვებული დებულებები. როგორც ვიცით, ეს
დადგენილება კრებამ მიიღო ხმის უმეტესობით
ერთდანისა ჯუფისა და მასთან მოკავშირე ჯუ-
ფთა და პირთა სტრილის წინააღმდეგ.

ბევრისათვის გაუგებარი იყო და ხშირად სა-
ცელურიც გაგვიგონია იმის გამო, რომ ამავე
რებაზე ოპოზიტიამ არ აირჩია თავით საბჭოს

ମୂଳବ୍ୟାକରଣ ଶ୍ଵେତାଲ୍ପଦ ମୁଗ୍ଧରାଜୀଙ୍କ ସାକ୍ଷେତ୍ତ-
ମୁଦ୍ରାନ୍ତର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଶ୍ଵେତାଲ୍ପଦ ମୁଗ୍ଧରାଜୀଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ଏହା ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ପାଇଁ ପରିଚାରିତ ହେଲାମୁଁ ।

კრების მესამე დღეს, ე. ი. 3 ივლისს, ბ-ნი არ-
სენიძე და თქვენი მონა-მორჩილი შივედით ასო-
ციაციის მდიგანთან ბ-ნ ვ. ნოზაძესთან და ჩეგენ-
ჩენი პოლიტიკური მეცნიერების სახელით ფორ-
მალურად ვსთხოვთ, რომ ასოციაციის გამგეობას
რაც შეიძლება მოკლე ხნში გაემართა ყველა პა-
რტიათა და ჯგუფთა წარმომადგენლების კრება
მოლაპარაკების დასაწყებათ.

ეს კრება მოხდა 8 ივნისს. მას დაესწრო 15-მდე პირი, რომელთა შორის ბრძანდებოდა ჩვენი ყოფილი ელჩიც ბ-ნი აკაკი ჩხერიძელი.

გასხვა თუ არა ბ-ნმა შ. აბდუშელიმა სხდომა, სიტყვა აიღო უორდანისა ჯგუფის წარმომადგენელმა ბ-ნმა ი. ჭავჭავაძემ და წაიკითხა განცხადება, რომელშიც თავისი ჯგუფის სახელით უკანონოდ გამოაცხადა ასოციაციის მიერ 1 ივლისის კრებაზე მოიხტოვი დადგინდობა. შიმთვა ამიას

ჩვენ არ მოგვყავს ამ განცხადების ტეკსტი, — ის გრძელია. არ მოვიყვანთ მის შესახებ არც ჩვენ აზრს და დავკმაყოფილდებით ბ-ნი ჩენენელის დაფასებით, რომელმაც განცხადებას უწოდა სახელად „სამწუხარო მოვლენა“ და ქრების დე-მონსტრატიული დატოვება კი აღიარა „დიდ შე-შძომათ“.

შეურთოდ ამ აბავშა ტალიან მძიმე შთაბეჭ-
ფილება დასტოვა ყველაზე. განცვიფრებაში მო-
იყვნა დამწრენი იმ გარემოებამ, რომ ყოვლად
უმიზებოდ, ისე, რომ ჯერ არავის ერთი სიტყვაც
ი არ ჰქონია ნათქვამი. უორდანის ჯგუფმა თა-
ვის წარმომადგენლების სახით ხელი ჰქია ემიგ-
რაციის უმრავლესობის სამშეიდობო განზრაცებს.
ნორმალურად ამის შემდეგ ყოველივე მოლა-
პარაკება უნდა შეწყვეტილიყო. მაგრამ ეს ასე არ
მოხდა. სხდომამ გაიზიარა ბ-ნი ჩენენკელის სურ-
ვილები და დაადგინა — კიდევ ერთხელ შეეცადოს
შეთანხმების ჩამოგდებას. ამისათვის მან აირჩია
თავის მხრივ სამი კაცი: ბ-ნი ო. გომბერია, ბ-ნი რ.
არსენიძე და ამ სტრიქონების ავტორი. შეხვედ-
რის მოწყობა და საერთოდ საქმისათვის ხელის
ბეჭდილება. შეწყვეტული ბ-ნი ჩენენკელი, რომე-
ლიც ასეთ რამეს აღმაგდ სრულებით არ მოელოდა,
შეეკითხა ბ-ნ ჭავჭანიძეს, ვისი სახელით იკეთებს
ამ განცხადებას. ბ-მა ჭავჭანიძემ უპასუხა: სოც-
დემ. საზღვარგარეთელი ბიუროს სახელითამ. ამა-
ზე ბ-ნმა ჩენენკელმა, იმისათვის რომ რაიმე გა-
მოსავალი ეპოვა, ხელმძღვანელ შეეკითხა, იქნებ-
ეგ განცხადება არ გამოჰქმდას სრული სისწო-
რით ბიუროს აზრისა და თანაც მიაქცია მისი ყუ-
რადლება იმ გარემოებას, რომ ასეთი განცხადე-
ბით იგი დიდ პაუზისმგებლობას ღებულობდა
თავის თავზე. ბ-ნმა ჭავჭანიძემ უპასუხა, რომ მას
ძალიან კარგად ესმის თავის სიტყვების მნიშვნე-
ლობა და რომ სწორედ ისეთია ჩვენი ბიუროს
აზრი, როგორც ეს მოგახსნეთო. ბ-ნმა გომბერი-
ძე, ბ-ნმა არსენიძემ და მე შევაკითხოთ ბ-ნ გა-

შეუყობა იყისრა ბ-ნმა ა. ჩხენჯელმა. მეორე შეხვედრა მოხდა 13 ივლისს. დაქტ-რენ: ბ-ნი ა. ჩხენჯელი, ბ-ნი რ. არსენიძე, ბ-ნი ი. ობეჩია, ბ-ნი ი. ჭავჭავანიძე, ბ-ნი ვ. წულაძე, ბ-ნი

ო. გაბაშვილი და ბ-ნი ნ. ურუშაძე. დავესტარი
მც. არ არის საჭირო დაწვრილებით მოვიყენოთ
ხდომის შინაარსი, საქმისათვის ეს არ არის გა-
მოსადეგი. ამიტომ აღვნიშნავთ მხოლოდ კამათის
უმოიფენიმე მომინტს და საიროო ჯაშს.

ბ-ნი ჭავჭავანიძის და ბ-ნი წულაძის აზრით, რომელსაც ხან საცემით და ხან ნაწილობრივ იზიარებდა ბ-ნი გაბაშვილი და ბ-ნი ურუშავე, ასოციაციას საცემა ავტომატურებით; ასოციაციის გამგეობა დანგრეულია; დარჩენილი გამგეობის წევრები ჯეროვანად არ იქცევიან და სხვა. ბ-ნ გონიერია შენიშვნაზე, რომ საცემი პირთა რიცხვი დღესაც ალბარ იმდენივეა, რამდენიც ყო მუდამ, და რომ ჩეგნოვის ეს არავითარ საშიშროებას არ წარმოადგენს, ბ-ნმა ჭავჭავანიძემ უპასუხოდ დასტოვა. უპასუხოდვე დასტოვა მან ხემი შეკითხვაც: რად არის, რომ უორდანისა ჯგუფმა საცემო ულემენტებზე ლაპარაკი დაიწყო ქმნებოთ უმარტინებელ შემთხვევა.

გოლოდ დაბარცების „შეძლება.
საბოლოო ბ-ნმა ჭავჭანიძემ და ბ-ნმა წულა-
ძემ გააკეთეს შეძლები წინადაღება: შევუდეთ
სოციაციის გაშენდას და როდესაც ამ საქმეს
დავათავებთ, ავირჩიოთ სოციაციის გამგეობა
და მას მუშაობა დავიცალოთ. და იმ შემთხვევაში
ოუ ამის შეძლებასაჭიროდ დაინიახავთ, ავირჩიოთ
ლტოლვილთა საბჭოცაო.

ყველისათვის ადგილი მისახედრია, რომ საკითხის ასე დაყენება გამოსხატავდა უმთავრესად ომოცველობა და მას შემდეგ უძრავი გადამიჯნავს თავის დადგენილებას და დაადგება შეთანხმების გზასა. მან აგრეთვე სოჭვა

